

Účetnictví a audit neziskových organizací a finančních institucí

Cíl a obsah zkoušky

Obsahem zkoušky je ověření znalostí v oblasti (a) účetnictví, účetní závěrky, právní úpravy a auditu organizací, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání a vybraných organizací veřejné správy (včetně problematiky jejich rozpočtů, financování a přezkoumání hospodaření) a (b) účetnictví, účetní závěrky, právní úpravy a auditu finančních institucí (bank, investičních fondů a komerčních pojišťoven). Uchazeč si volí zaměření zkoušky mezi ad (a) nebo ad (b).

Část B: Finanční instituce

Vymezení témat

Část Banky

1. Specifika účetního výkaznictví bank.
2. Zvláštnosti hospodaření bank.
3. Účetní předpisy týkající se účetnictví a účetního výkaznictví bank v ČR.
4. Standardizace účetního zobrazení finančních nástrojů podle IFRS.
5. Vymezení finančních nástrojů, finančních aktiv, finančních závazků, kapitálových nástrojů podle aktuálních IFRS.
6. Uznávání a oduznávání finančních aktiv a závazků (včetně základů účetního zobrazení repo operací) dle IFRS.
7. Klasifikace finančních aktiv a finančních závazků s ohledem na jejich účetní zobrazení dle IFRS.
8. Oceňování finančních aktiv a závazků při prvotním uznání a k závěrkovému datu (rovněž účetní zobrazení znehodnocení finančního aktiva).
9. Účetní zobrazování spotových operací a derivátů.
10. Zajišťovací účetnictví (důvod, princip, typy, oceňování, účetní zobrazení).
11. Specifika auditu bank.

Část Komerční pojišťovny

1. Pojistné riziko jako předmět finanční služby.
2. Základní charakteristiky komerčního pojištění.
3. Specifika účetnictví komerčních pojišťoven. Složky účetní závěrky komerčních pojišťoven.
4. Odlišnosti účetního výkazu „rozvaha“ komerčních pojišťoven oproti podnikatelským subjektům.
5. Struktura výkazu „výkaz zisku a ztráty“ komerčních pojišťoven (technický účet neživotního pojištění, technický účet životního pojištění, netechnický účet).
6. Struktura účtové osnovy a náplň účtových tříd.
7. Specifika oceňování investic, jejichž zdrojem krytí jsou pojistně technické rezervy či vlastní kapitál pojišťovny (při prvotním uznání, vykázání k datu účetní závěrky).
8. Specifika pohledávek a závazků z pojišťovací a zajišťovací činnosti (předepsané hrubé pojistné, pořizovací náklady na pojistné smlouvy, závazky z pojistných smluv, závazky z vyřízených pojistných událostí).

9. Základní charakteristiky pojistně technických rezerv neživotního pojištění a životního pojištění – jejich tvorba, čerpání, vykazování k datu účetní závěrky (rezerva na nezasloužené pojistné; rezerva na pojistná plnění; rezerva na bonusy a slevy; rezerva životního pojištění; rezerva životního pojištění, je-li nositelem pojistného rizika pojistník; aj.)
10. Základní charakteristiky zajištění pojišťoven, podstata a funkce zajištění (zajištění fakultativní a obligatorní, zajištění aktivní a pasivní).
11. Proporcionální zajištění smlouvy (kvótové, excedentní).
12. Neproporcionální zajištění smlouvy (škodní excedent, časový nadměrek škod).
13. Účetní závěrka a obsah účetních výkazů.
14. Specifika auditu komerčních pojišťoven.

Literatura

a) Knižní publikace

Povinná

- [1] Bokšová J.: Účetnictví komerčních pojišťoven – specifika v ČR, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-521-2.

Doporučená

- [2] IFRS in Practice 2019.
- [3] Picker, R. a kol.: Applying International Financial Reporting Standards. 4. vydání. Wiley. Sydney 2019. (Pouze části týkající se finančních nástrojů.)

b) Právní předpisy

Obecná znalost

- [1] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- [2] Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů.
- [3] Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů.

Podrobná znalost

- [4] Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.
- [5] Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů.
- [6] Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě), ve znění pozdějších předpisů.
- [7] Vyhláška č. 501/2002 Sb., k zákonu o účetnictví pro banky.
- [8] Vyhláška č. 502/2002 Sb., k zákonu o účetnictví pro pojišťovny.
- [9] Vyhláška č. 434/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů.
- [10] České účetní standardy pro finanční instituce č. 101-115.
- [11] České účetní standardy pro pojišťovny č. 201-223.
- [12] Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech, v platném znění.

c) Standardy a podobné normy

- [1] IAS 32 Finanční nástroje: Prezentace.
- [2] IFRS 7 Finanční nástroje: Zveřejnění.
- [3] IFRS 9 Finanční nástroje.
- [4] IFRS 13 Ocenění reálnou hodnotou, ve znění Nařízení Komise EU č. 2017/1986.
- [5] IFRS 17 Pojistné smlouvy.

- [6] Mezinárodní auditorské standardy.
- [7] Mezinárodní etický kodex pro auditory a účetní odborníky (včetně Mezinárodních standardů nezávislosti).

Pomůcky u zkoušky

- Kalkulačka (u elektronické zkoušky je k dispozici na PC)
- Psací potřeby, zvýrazňovače (pro případ tištěného zadání zkoušky). Právní předpisy výše uvedené v tištěné formě bez poznámek. Text předpisů může být strukturován podtrháváním a zvýrazňováním jednotlivých částí textu.

Průběh a podmínky zkoušky

- Maximální doba trvání zkoušky: 4 hodiny.
- Forma zkoušky: na PC
- Testové otázky – otázky ano/ne; otázky a, b, c, d, e; výkladové otázky.
- Příklady: 2-6 příkladů a případových studií (*řešení úkolů může být např. výpočtem určité hodnoty, slovní otevřenou odpovědí, výběrem z nabízených odpovědí a, b, c, d, e, nebo kombinací těchto způsobů*).

Celkové hodnocení zkoušky

- Celkové maximální bodové hodnocení dílčí části auditorské zkoušky: 100 bodů
- Z toho 50 bodů připadá na část banky a 50 bodů na část komerční pojišťovny.
- Z celkového počtu bodů maximálně 40 bodů připadá na testové otázky (maximálně 20 bodů banky a maximálně 20 bodů komerční pojišťovny), zbytek bodů pak připadá na příkladovou část dílčí části auditorské zkoušky.
- Počet bodů, které lze maximálně získat za každou otázku, každý příklad či jeho dílčí řešení, je uveden vždy přímo v zadání zkoušky.
- Minimální počet bodů pro úspěšné vykonání dílčí části auditorské zkoušky: 60 bodů